

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

27. juuni 2013*

Elektroonilised sidevõrgud ja -teenused — Direktiiv 2002/20/EÜ — Artiklid 12 ja 13 —
Haldustasusüsteem ja kasutusõiguste tasud — Mobiilsideoperaatoritele kohaldatav tasu —
Liikmesriigi õigusnormid — Tasu arvutamise meetod — Protsendimäär kasutajate makstud tasudelt

Kohtuasjas C-71/12,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel la Qorti Kostituzzjonali (Malta) 17. jaanuari 2012. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 10. veebruaril 2012, menetluses

Vodafone Malta Limited,

Mobisle Communications Limited

versus

Avukat Ġenerali,

Kontrollur tad-Dwana,

Ministru tal-Finanzi,

Awtorita' ta' Malta dwar il-Komunikazzjoni,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president M. Ilešič, Euroopa Kohtu asepresident K. Lenaerts kolmanda koja kohtuniku ülesannetes, kohtunikud E. Jarašiūnas (ettekandja), A. Ó Caoimh ja C. G. Fernlund,

kohtujurist: N. Jääskinen,

kohtusekretär: vanemametnik L. Hewlett,

arvestades kirjalikus menetluses ja 30. jaanuari 2013. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke seisukohti, mille esitasid:

- Vodafone Malta Ltd., esindajad: *avukat* I. Refalo, *avukat* M. Refalo, *avukat* L. Hurst, *avukat* J. Pavia, *avukat* M. Borg ning QC M. Hall,
- Mobisle Communications Limited, esindaja: F. Galea Salomone, keda abistasid *avukat* I. Gauci ja *avukat* R. Tufigno,

* Kohtumenetluse keel: malta.

- l-Awtorita' ta' Malta dwar il-Komunikazzjoni, esindajad: *avukat* L. Cassar Pullicino ja *avukat* P. Micallef,
- Malta valitsus, esindajad: P. Grech, D. Mangion ja V. Buttigieg,
- Hispaania valitsus, esindaja: N. Díaz Abad,
- Prantsuse valitsus, esindajad: G. de Bergues ja J.-S. Pilczer,
- Ungari, esindajad: M. Z. Fehér, K. Szíjjártó ja Á. Szilágyi,
- Euroopa Komisjon, esindajad: G. Braun, K. Mifsud-Bonnici ja L. Nicolae,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/20/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenustega seotud lubade andmise kohta („loadirektiiv”) (EÜT L 108, lk 21; ELT eriväljaanne 13/29, lk 337) artiklit 12 ja 13.
- 2 Taotlus esitati ühelt poolt Vodafone Malta ltd. (edaspidi „Vodafone Malta”) ja Mobisle Communications ltd. (edaspidi „Mobisle Communications”) ning teiselt poolt Avukat Ġenerali (riigiprokurör), Kontrollur tad-Dwana (toll), Ministru tal-Finanzi (rahandusminister) ja Awtorita' ta' Malta dwar il-Komunikazzjoni (Malta sideamet) vahelises vaidluses seoses aktsiisi kehtestamisega.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Loadirektiivi põhjendustes 30 ja 31 on märgitud:

„(30) Selleks, et rahastada riigi reguleeriva asutuse tegevust loasüsteemi haldamisel ja kasutusõiguste andmisel, võib elektrooniliste sideteenuste osutajatele kehtestada haldustasu. Sellised tasud peaksid katma nimetatud tegevuse haldamise tegelikud kulud. Selleks tuleks riigi reguleeriva asutuse tulud ja kulud muuta läbipaistvaks kogutud haldustasude ja halduskulude kogusummasid kajastavate aastaaruannete abil. See võimaldab ettevõtjatel kontrollida, et halduskulud ja -tasud on tasakaalus.

(31) Haldustasusüsteem ei tohiks moonutada konkurentsi ega luua takistusi turuletulijatele. Üldloasüsteemi puhul ei saa enam eristada üksikute ettevõtjate halduskulusid ja seega ka tasusid, kui tegemist ei ole numbrite või raadiosageduste kasutamise ja seadmete paigaldamise õiguste andmisega. Kõik kohaldatavad haldustasud peaksid olema kooskõlas üldlubade süsteemi põhimõtetega. Käibega seotud jaotuskava võiks olla õiglane, lihtne ja läbipaistev alternatiiv tasude eristamise kriteeriumidele. Kui haldustasud on väga madalad, võib kasutada ka ühtse määraga makse või makse, mille puhul ühtne määr on ühendatud käibeteguriga.”

4 Loadirektiivi artikli 1 „Eesmärk ja reguleerimisala” kohaselt:

„1. Käesoleva direktiivi eesmärk on rakendada elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste siseturg lubade andmist käsitlevate eeskirjade ja tingimuste ühtlustamise ja lihtsustamise abil, et soodustada võrkude ja teenuste pakkumist kogu ühenduses.

2. Käesolevat direktiivi kohaldatakse elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste pakkumise lubade suhtes.”

5 Selle direktiivi artikli 2 lõike 2 punkt a näeb ette järgmise määratluse:

„üldluba – liikmesriigi loodud õiguslik raamistik, millega tagatakse elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste pakkumise õigused ja kehtestatakse sektorispetsiifilised kohustused, mida võib kohaldada kõigi või teatud liiki elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste suhtes vastavalt käesolevale direktiivile.”

6 Sama direktiivi artikkel 12 „Haldustasud” on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kui üldloa alusel teenuseid või võrke pakkuvatele ettevõtjatele või kasutusloa saanud ettevõtjatele on kehtestatud haldustasud, vastavad need järgmistele tingimustele:

a) haldustasud kokku katavad ainult halduskulusid, mis tekivad üldloa süsteemi, kasutusõiguste ja artikli 6 lõikes 2 nimetatud erikohustuste juhtimise, kontrollimise ja jõustamise käigus ja mis võivad sisaldada kulusid, mis on seotud rahvusvahelise koostöö, ühtlustamise ja standardimise, turuanalüüsi, tingimuste täitmise kontrollimise ja muu turukontrolliga ning regulatiivse tööga, millega kaasneb teiste õigusaktide ja haldusotsuste, näiteks juurdepääsu ja vastastikust sidumist käsitlevate otsuste ettevalmistamine ja jõustamine;

b) haldustasud määratakse eraldi ettevõtjatele objektiivsel, läbipaistval ja proportsionaalsel viisil, mis muudab võimalikult väikseks lisahalduskulud ja muud kaasnevad tasud.

2. Kui riigi reguleerivad asutused kehtestavad haldustasud, avaldavad nad iga-aastase ülevaate halduskulude ja laekunud tasude kogusumma kohta. Vajaduse korral tehakse vajalik korrigeerimine, võttes arvesse tasude kogusumma ja halduskulude vahet.”

7 Loadirektiivi artikkel 13 „Tasu kasutusõiguste ja seadmete paigaldamise õiguste eest” sätestab:

„Liikmesriigid võivad lubada asjaomasel asutusel kehtestada tasu raadiosageduste või numbrite kasutamise õiguste eest ja seadmete paigaldamise eest riigivara või eraomandi peale, kohale või alla, et tagada kõnealuste vahendite optimaalne kasutamine. Liikmesriigid tagavad, et sellised tasud on objektiivselt põhjendatud, läbipaistvad, mittediskrimineerivad ja proportsionaalsed, võrreldes nende kavandatud eesmärgiga, ja et nende puhul on arvesse võetud [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv) (EÜT L 108, lk 33; ELT eriväljaanne 13/29, lk 349)] artiklis 8 sätestatud eesmärgid.”

Malta õigus

8 2005. aasta seaduse nr II – eelarvemeetmete ja muude haldusmeetmete rakendamise seadus (Att Numru II ta'1-2005 – Att biex jimplimenta diversi miżuri ta' l-Estmi u biex jipprovdi għal miżuri amministrattivi ohra) (*Gazzetta tal-Gvern ta' Malta n° 17,734*, 1.3.2005, edaspidi „2005. aasta seadus nr II”) – artikliga 40 kehtestatakse mobiilsideteenustele (abonementlepingud ja kõnekaardid) aktsiisimäär 3% ning artikliga 41 nende teenustega seotud eeskirjad.

9 2005. aasta seaduse nr II artikkel 41, mis käsitleb neid eeskirju, on sõnastatud järgmiselt:

„G. OSA

Mobiilsideteenuste eeskirjad

1. Käesolevate eeskirjade pealkiri on „Mobiilsideteenuste eeskirjad”.
2. Käesolevaid eeskirju kohaldatakse kõigile mobiilsideteenustelt teenitud tuludele vastavalt eeskirjale nr 4.
3. Mobiilsideteenuste operaatorid registreerivad end tollis vastavalt aktsiisiseadusele (edaspidi „seadus”).
4. Aktsiisi arvestatakse kõigilt tasudelt, mis mobiilsideteenuste operaatorid kehtestavad oma teenustele, sealhulgas abonementlepingutele ja kõnekaartidele:

arvestades, et mõistel „operaator” on sama tähendus, mis on määratletud elektronside (reguleerimise) seaduse artiklis 2:

arvestades ka, et aktsiisi ei tasuta järgmistelt teenustelt:

- a) operaatori poolt teise operaatori klientidele rändluse võimaldamine;
- b) vastastikuse sidumise tulu;
- c) rahalised annetused, mis kantakse annetajalt annetuse saajale üle mobiilsideteenuste operaatori teenuseid kasutades;
- d) tasuta kõneaeg.

5. Nõuetekohaselt tollis registreeritud isik, ettevõtja või äriühing on kohustatud maksma seaduse artiklis 3 sätestatud aktsiisi selleks ettenähtud tähtpäevaks.

6.

- (1) Kontrolli vajadusel esitatakse tollile raamatupidamisandmed käesolevate eeskirjade alusel tasutava aktsiisi esemeks olevatelt teenustelt saadud tulu kohta.
- (2) Toll võib määrata kindlaks ajavahemiku, mille kohta esitatakse tollile perioodi aruanne, milles märgitakse käesolevate eeskirjade alusel tasutava aktsiisi esemeks olevatelt teenustelt saadud tulu üksikasjad.
- (3) Raamatupidamisarvestuse periood on kolm kuud või tolli poolt lubatud või õigusnormides ette nähtud pikem periood ning maks tasutakse tollile kolmekümne päeva jooksul alates iga raamatupidamisarvestuse perioodi lõppemisest, mille kohta on esitatud aruanne.
- (4) Iga isik, kes rikub käesolevate eeskirjade sätteid, on toime pannud süüteo, mille eest karistatakse rahatrahviga kuni viissada liiri.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

10 Vodafone Malta ja Mobisle Communications on mõlemad operaatorid Malta telekommunikatsiooni sektoris, kus neil on üldluba mobiilsideteenuste pakkumiseks.

- 11 Eelotsusetaotlusest nähtub, et Vodafone Malta ja Mobisle Communications esitasid 19. aprillil 2005. aastal Prim'Awla tal-Qorti Ċivili'le (tsiviilkohtu esimene koda) kaebuse 2005. aasta seaduse nr II artiklite 40 ja 41 tühistamiseks, väites, et kuna nende artiklitega kehtestatakse teatud mobiilside teenustele aktsiis, siis on need vastuolus loadirektiivi artiklitega 12 ja 13.
- 12 Esimese astme kohus jättis Vodafone Malta ja Mobisle Communications'i kaebuse rahuldamata. Esiteks leidis kohus, et vaidlustatud aktsiisi kehtestamine ei ole vastuolus loadirektiiviga, mis ei välista liikmesriigi poolt muude kui selles direktiivis ettenähtud maksude kehtestamist telekommunikatsiooni operaatoritele. Teiseks leidis esimese astme kohus, et kuna aktsiisi ei arvestatud operaatori käibelt, vaid ainult operaatori poolt kliendile tarbimiseks pakutavate teatud teenuste hinnalt, siis aktsiisi maksmise kohustuse tekkimine ei ole seotud teenuste pakkumiseks operaatorile antud loaga, vaid teenuste tarbimisega.
- 13 Vodafone Malta ja Mobisle Communications esitasid 10. detsembril 2008. aastal apellatsioonkaebuse Qorti Kostituzzjonali. Nad väidavad nimetatud kohtus taas, et vaidlusalune aktsiis tuleb tühistada, kuna see on vastuolus loadirektiiviga, sest liikmesriigid ei tohi kehtestada muid maksu või lõive kui need, mis on ette nähtud kõnealusel direktiivis või mis on üldkohaldatavad maksud.
- 14 Kõnealusel mobiilside teenustele kohaldatav aktsiis ei vasta aga nende hinnangul üldkohaldatavale maksule, vaid on spetsiifilist laadi maks, mida kohaldatakse üksnes mobiilside operaatoritele.
- 15 Põhikohtuasja vastustajad leiavad, et 2005. aasta seadusega nr II ettenähtud aktsiis on erinev ja eraldiseisev loadirektiivi artiklites 12 ja 13 kirjeldatud haldustasudest. Nad on seisukohal, et see on kliendi poolt teenuste tarbimisel põhinev maks, mida kogub asjassepuutuv ettevõtja, ja et see aktsiis on erinev maksudest, mida on käsitletud 18. septembri 2003. aasta otsuses liidetud kohtuasjades C-292/11 ja C-293/01: Albacom ja Infostrada (EKL 2003, lk I-9449).
- 16 Qorti Kostituzzjoni väljendas 8. septembri 2005. aasta kohtuotsuse Mobistar ja Belgacom Mobile (C-544/03 ja C-545/03, EKL 2005, lk I-7723) valguses kahtlusi loadirektiivi ulatuse suhtes ja tal tekkis selles osas küsimus, kas see välistab maksu kehtestamise otse teatud mobiilside operaatorite pakutavatele teenustele või mitte.
- 17 Neil tingimustel otsustas Qorti Kostituzzjoni menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:
- „Kas [loa]direktiivi sätted ja eriti selle artiklid 12 ja 13 keelavad liikmesriikidel kehtestada mobiilside operaatoritele maksu:
- a) mis on siseriiklike õigusnormidega kehtestatud maks nimetusega „aktsiis“;
  - b) mida arvutatakse protsendimäärana tasudelt, mis mobiilside operaatorid kehtestavad oma klientidele teenuste eest, mida operaatorid neile osutavad, välja arvatud teenused, millele seda maksu seaduse kohaselt ei kohaldata;
  - c) mida maksavad mobiilside operaatoritele nende kliendid individuaalselt ja mille seejärel kannavad tollile edasi kõik mobiilside teenuseid pakuvad operaatorid ning mida on kohustatud tasuma ainult operaatorid, mitte muud äriühingud, sealhulgas need äriühingud, kes pakuvad muid elektroonilise side võrke ja teenuseid?”

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 18 Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib sisuliselt seda, kas loadirektiivi artikleid 12 ja 13 tuleb tõlgendada selliselt, et nendega on vastuolus niisugused liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja mille kohaselt on mobiilside teenust pakkuvad operaatorid kohustatud tasuma „aktsiisiks” nimetatavat maksu, mis vastab teatud protsendimäärale nende teenuste kasutajatelt saadavatelt maksetelt.
- 19 Sissejuhatuseks tuleb märkida, et loadirektiivi artikkel 13 käsitleb tingimusi, mille täitmisel saab kehtestada tasu raadiosageduste või numbrite kasutamise õiguste eest ja seadmete paigaldamise eest riigivara või eraomandi peale, kohale või alla. Eelotsusetaotlusest ilmneb seevastu, et põhikohtuasja esemeks olev maks nimetusega „aktsiis, mida kohaldatakse kõikidele mobiilsideoperaatorite teenuste eest saadavatele maksetele, on seotud „mobiilside teenuste pakkumisega”. Seega ei ole loadirektiivi artikkel 13 põhikohtuasjas asjakohane.
- 20 Mis puutub loadirektiivi artiklisse 12, siis tuleb meenutada, et kõnealune direktiiv ei näe ette üksnes eeskirju lubade andmise menetluste ja nende sisu kohta, vaid samuti ka nimetatud menetlustega seotud rahaliste kohustuste laadi ja ulatuse kohta, mida liikmesriigid võivad ettevõtjatele telekommunikatsiooniteenuste sektoris määrata (vt analoogia alusel eespool viidatud kohtuotsus Albacom ja Infostrada, punktid 35 ja 36, ning 21. juuli 2011. aasta otsus kohtuasjas C-284/10: Telefónica de España, (EKL 2011, lk I-6991), punkt 18).
- 21 Sellega seoses tuleneb loadirektiivi artikli 12 sõnastusest, et liikmesriigid ei või üldloa alusel teenuseid või võrke pakkuvatele või raadiosageduste või numbrite kasutusloa saanud ettevõtjatele kehtestada muid makse kui neid, mis on haldustasud, mis katavad ainult halduskulusid, mis tekivad üldloa süsteemi, kasutusõiguste ja kõnealuse direktiivi artikli 6 lõikes 2 nimetatud erikohustuste juhtimise, kontrollimise ja jõustamise käigus.
- 22 Loadirektiivi artiklis 12 ettenähtud haldustasud on seega lõivu või teenustasu tunnustega, kuivõrd esiteks võib neid kehtestada üksnes riigi reguleerivate asutuste poolt üldluba või raadiosageduste või numbrite kasutamise õigust omavatele elektroonilise side operaatoritele osutatavate haldusteenuste eest, ning teiseks peavad need katma nimetatud teenustega tekkivad halduskulud.
- 23 Vastavalt Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikale seoses haldustasudega, mida liikmesriigid nõuavad loadirektiivi artiklis 12 ettenähtud üldluba omavate operaatoritelt, ei tohi neil tasudel seega olla muud eesmärki kui katta halduskulud, mis on seotud nelja haldustoiminguga, milleks on lubade väljastamine ning üldloa süsteemi juhtimine, kontrollimine ja jõustamine (vt analoogia alusel eespool viidatud kohtuotsus Telefónica de España, punkt 22).
- 24 Eespool toodud asjaoludest tuleneb, et maks, mille maksustatav teokoosseis tekib üldloa andmise menetlusest, mis lubab siseneda elektroonilise side turule, kuulub loadirektiivi artikli 12 kohaldamisalasse. Liikmesriigid peavad tagama, et selline haldustasu oleks ette nähtud üksnes loadirektiivi artikli 12 eesmärkide saavutamiseks ja oleks kooskõlas selles nimetatud tingimustega.
- 25 Seevastu maks, mille maksustatav teokoosseis ei ole seotud elektroonilise side turule sisenemist lubava üldloa andmise menetlusega, vaid mis on seotud mobiilsideoperaatorite pakutavate teenuste kasutamisega ja mida tasub nende teenuste lõpptarbijal, ei kuulu loadirektiivi artikli 12 reguleerimisalasse.
- 26 Tuleb nimelt märkida, et Euroopa Kohus on 15. detsembri 2010. aasta määruse kohtuasjas C-492/09: Agricola Esposito, punktides 35 ja 36 leidnud, et loadirektiivi ei kohaldata avaliku maapealse raadiomobiilside teenuse lõppseadmete kasutamise maksule, kuna selle maksustatavaks väärtuseks ei

olnud elektroonilise side teenuste ega võrgu pakkumine ja kuna kliendi poolt mobiilsideteenuse eraotstarbeline kasutamine ei ole kõnealuse direktiivi tähenduses käsitletav võrgu või elektroonilise side teenuse pakkumisena.

- 27 Käesoleval juhul nähtub eelotsusetaotlusest, et põhikohtuasjas vaidluse all olev maks on nimetatud „aktsiisiks” ja et seda nõutakse mitte kõigilt üldluba omavatel elektroonilise side operaatoritelt, vaid üksnes nendelt, kes pakuvad mobiilsideteenuseid ja vastavalt teatud protsendimäärale operaatorite poolt nende teenuste kasutajatelt saadavatelt maksetelt. Lisaks selgitab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et „seda maksu maksavad mobiilsideoperaatoritele nende kliendid individuaalselt, seejärel kannavad kõik mobiilsideteenuseid pakuvad operaatorid selle tollile edasi, kusjuures seda on kohustatud tasuma ainult need operaatorid, mitte muud äriühingud, sealhulgas need äriühingud, kes pakuvad muid elektroonilise side võrke ja teenuseid.
- 28 Nendest asjaoludest lähtuvalt näib, et põhikohtuasjas kõne all olev maks on tarbimisel tasutav maks, millist asjaolu peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus. Kui see on tõepoolest nii, siis ei kuulu kõnealune maks loadirektiivi artikli 12 reguleerimisalasse.
- 29 Neid kaalutlusi arvestades tuleb esitatud küsimusele vastata, et loadirektiivi artiklit 12 tuleb tõlgendada selliselt, et niisugused liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas ning mille kohaselt on mobiilsideteenuseid pakuvad operaatorid kohustatud tasuma maksu nimetusega „aktsiis”, mis vastab teatud protsendimäärale nende teenuste kasutajatelt saadavatelt maksetelt, ei ole nimetatud artikliga vastuolus, tingimusel et selle aktsiisi maksustatav teokoosseis ei ole seotud elektroonilise side turule sisenemist lubava üldloa andmise menetlusega, vaid see on seotud mobiilsideoperaatorite pakutavate teenuste kasutamisega ja et seda tasub nende teenuste lõpptarbija, millist asjaolu peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Kohtukulud

- 30 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise ja seotud kulude, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/20/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenustega seotud lubade andmise kohta („loadirektiiv”) artiklit 12 tuleb tõlgendada selliselt, et niisugused liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas ning mille kohaselt on mobiilsideteenuseid pakuvad operaatorid kohustatud tasuma maksu nimetusega „aktsiis”, mis vastab teatud protsendimäärale nende teenuste kasutajatelt saadavatelt maksetelt, ei ole nimetatud artikliga vastuolus, tingimusel et selle aktsiisi maksustatav teokoosseis ei ole seotud elektroonilise side turule sisenemist lubava üldloa andmise menetlusega, vaid see on seotud mobiilsideoperaatorite pakutavate teenuste kasutamisega ja et seda tasub nende teenuste lõpptarbija, millist asjaolu peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Allkirjad